

TED ÜNİVERSİTESİ

TED ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Programlar Enstitüsü

Sayı : E-58906644-605-51091
Konu : Veri Toplama

07.03.2025

DAĞITIM YERLERİNE

Dağıtım Yerine

Üniversitemiz, Lisansüstü Programlar Enstitüsüne bağlı, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Doğa Gizem Yiğit "*Kayıp Yaşamış Kişilerin Hayat Anlatılarının İncelenmesi*" başlıklı tez araştırması yürütmektedir. Araştırmaya 18-65 yaş arasında olan ve birinci dereceden (anne, baba, kardeş, ağabey, abla, çocuk, eş) bir yakınına ölüm sebebiyle kaybetmiş kişiler dahil edilecektir. Kaybın üzerinden en fazla 5 yıl en az ise 6 ay geçmiş olması beklenmektedir. Araştırma, iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada katılımcıların aşağıda belirtilen çevrimiçi anket setini doldurması beklenmektedir. Araştırmanın ikinci aşamasında ise, katılımcıların tercihine göre ister yüz yüze ister ise çevrimiçi platformda, 'Hayat Hikayesi Görüşmesi' gerçekleştirilecektir. Araştırmanın ikinci aşamasına katılımcılar, çevrimiçi anket içerisinde belirttikleri e-posta adresleri kullanılarak davet edileceklerdir. Bu bağlamda, belirtilen araştırma için üniversitenize kayıtlı personel ve öğrencilerinden veri toplaması konusunda izin verilmesini onayınıza sunarım.

Araştırmaya Katılım Linki:

https://tedupsychology.fra1.qualtrics.com/jfe/form/SV_3x7ix3Q6TYyvrDM

Saygılarımla,

Prof. Dr. Oya GÜNERİ
Rektör Yardımcısı

Ek:

- 1- Dilekçe
- 2- Etik Kurul Kararı
- 3- Araştırma Genel Bilgileri
- 4- Gönüllü Katılım formu
- 5- Demografik Form
- 6- Uzamış Yas Ölçeği
- 7- TSSB Ölçeği
- 8- Hasta Sağlık Ölçeği
- 9- Hayat Hikâyesi Görüşmesi

Dağıtım:

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörlüğüne
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörlüğüne
Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğüne
Çukurova Üniversitesi Rektörlüğüne
Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektörlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSUTKTNCV Pin Kodu :88242

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/ted-universitesi-ebys>

Adres:Ziya Gökalp Cad. No: 48 Kolej-Çankaya-Ankara
Telefon:0 312 585 00 00 Faks:0 312 418 41 48
e-Posta:info@tedu.edu.tr Web:www.tedu.edu.tr
Kep Adresi:tedu@hs02.kep.tr

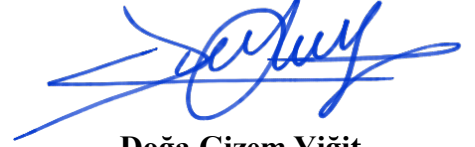
Bilgi için: Serkan Karaca
Unvanı: Enstitü Sekreteri

TED ÜNİVERSİTESİ REKTÖR YARDIMCILIĞINA

TED Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Klinik Psikoloji tezli yüksek lisans öğrencisiyim. Doç. Dr. Emrah Keser danışmanlığında yürüttüğüm “Kayıp Yaşamış Kişilerin Hayat Hikayelerinin İncelenmesi” başlıklı tez çalışmam kapsamında, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi’ne kayıtlı personel ve öğrencilerden veri toplanması konusunda gerekli iznin verilmesi amacıyla adı geçen üniversiteler ile gerekli olan yazışmaların yapılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Doğa Gizem Yiğit

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi

TED Üniversitesi

EK 1: Etik kurul izni

EK 2: Araştırma hakkında genel bilgi

EK 3: Gönüllü katılım formu

EK 4: Uygulanacak ölçeklerin maddeleri

TED ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

Araştırma Başlığı: Kayıp deneyimi sonrası uzamış yas bozukluğu tanısı alan ve almayan bireylerin hayat anlatılarının incelenmesi

Danışman Adı: Doç. Dr. Emrah Keser

Araştırmacının Adı: Doğa Gizem Yiğit

Araştırmanın Amacı:

Uzamış yas bozukluğu (Prolonged Grief Disorder - PGD), kayıp yaşayan bireylerin normal yas sürecinden daha uzun süren ve daha yoğun yas belirtileri göstermesi durumudur. Bu bozukluk, kaybın üzerinden bir yıldan fazla süre geçmesine rağmen kişinin sürekli ve şiddetli bir şekilde yas tutmaya devam etmesiyle karakterizedir. Uzamış yas bozukluğu, bireyin günlük yaşamını, sosyal ilişkilerini ve genel işlevselliğini olumsuz yönde etkileyebilir (5th ed.; DSM-5; American Psychiatric Association, 2013). Alandaki araştırmalara bakıldığında, uzamış yas semptomları geliştirmeye sebep olan mekanizmaları açıklamak amacıyla birçok model geliştirilmiş ve bu mekanizmalar içerisinde de bireylerin kendi yaşamlarına dair kişisel deneyimlerini ve geçmiş olaylarını hatırlama yetisi olan otobiyografik bellek içerisine, kaybedilen kişiyle olan geri döndürülemez ayrılığın bilgisinin yeterince kaydedilememesi; kişilerin kendilerine ve geleceğe karşı geliştirmiş oldukları olumsuz bilişleri yer almaktadır (Shear, 2010; Boelen et.al., 2006).

Bu çalışmanın amacı, kayıp deneyimi sonrasında Uzamış Yas Ölçeği (PG-13) kriterlerine göre, uzamış yas bozukluğu (Prolonged Grief Disorder-PGD) tanısı alan bireyler ile almayan bireylerin hayat hikayelerinin ve yas deneyimlerinin kendi anlatımlarının temaları ve bütünlüğü bakımından incelemeyi içermektedir. Kişilerin hayat hikayeleri McAdams (1985) tarafından geliştirilen 'Anlatı Kimliği' teorisinden hareketle alınacak olup, bu teoriye göre de bireylerin hayatlarına anlam katmak için oluşturdukları ve kendilerini tanımladıkları kişisel hikayeler bütününe anlatı kimliği adı verilir. Bu hikayeler, kişinin geçmiş deneyimlerini, şimdiki durumunu ve geleceğe yönelik beklentilerini kapsar ve bireyin kimliğini şekillendirir. Çalışmada, özellikle kişilerin kayıptan önceki, kaybın kendisi ve kayıptan sonraki (gelecek) anlatılarına odaklanılarak kayıp deneyiminin kişilerin otobiyografik belleklerdeki kayıtları incelenecektir. Bütün bunlardan hareketle araştırma, uzamış yas bozukluğu gösteren kişilerin göstermeyen kişilerle hayat hikayelerine ne gibi farklılıklar olduğunu incelemeye, uzamış yas bozukluğuna sahip olan kişilerin yaşam öykülerinin genel temalarının neler olduğunu ve bütünlüklerinin ne derece şekillenmiş olduğunu bulmaya ve bu yapıların uzamış olmayan yas sürecinden ne şekilde farklılaştığına cevap aranacaktır. Araştırma bulgularına göre, alanda yas süreçleri ile alakalı tanı ve tedavi yöntemlerine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Örnekleme:

Çalışmanın örneklemini 18-65 yaş arasında olan ve son beş yıl içerisinde kayıp deneyimi yaşamış ve kaybın üzerinden en az 6 ay geçmiş yetişkinler oluşturmaktadır.

Yöntem:

Araştırma iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada sosyal medya aracılığıyla çeşitli duyurular yapılarak 18 yaşından büyük ve son beş yıl içerisinde kayıp deneyimi yaşamış ve kaybın üzerinden en az altı ay geçmiş kişilere ulaşılabilecektir. Çalışmaya dahil edilecek kriterdeki kişilere sırasıyla Bilgilendirilmiş Onam Formu, Demografik Bilgi Formu ve Uzamış Yas Ölçeği (PG-13-Revised), Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kontrol Listesi (PCL-5) ve Hasta Sağlığı Anketi-9 (PHQ-9) doldurtulacaktır. Ölçeği doldurmuş kişiler arasından, ölçekten alınan sonuçlara göre kayıp yaşamış ve uzamış yas bozukluğu tanısı alan 15 bireye ve tanı almayan 15 bireye e-posta aracılığıyla ulaşılabilecektir. E-postada araştırmanın devamıyla alakalı bilgilendirme metni iletilecek ve gönüllü olan katılımcılar ile ortak bir gün ve saatte karar kılıp, katılımcının tercihine göre ya çevrimiçi bir platformda ya da yüz yüze olarak Hayat Hikayesi Görüşmesi (Life Story Interview) gerçekleştirilecektir. Bu görüşme McAdams tarafından oluşturulmuş olan yarı yapılandırılmış bir görüşmedir. Araştırma dahilinde Türkçe çevirisi yapılmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşme ses kaydına alınacak, ses kayıtları olduğu gibi yazı ortamına transfer edilecektir. Daha sonra hayat hikayelerini hem tematik hem de bütünsel açıdan yine McAdams tarafından geliştirilmiş olan bir kodlama sistemi ile kodlanacaktır. Kodlamalar için tematik kodlama sürecinde üç, bütünlük kodlamaları için üç olacak şekilde toplamda altı farklı ve bağımsız kodlayıcılara eğitim verilecektir. Kodlama eğitimleri, kodlayıcılar yeterince güvenilir ve tutarlı kodlamalar yapana dek devam edecektir.

Tematik Açıdan Kodlama Sistemi:

Tematik kodlamaları Öz-yeterlik (Agency), Bağlılık (Communion), Kurtuluş (Redemption) ve Bulaşma (Contamination) başlıklı temalar üzerinden yapılacaktır. Aşağıda tüm kodlama sistemleri daha detaylı açıklanmıştır.

Öz-yeterlik (Agency)

Öz-yeterlik, bireylerin kendi hayatlarını ve başkalarının hayatlarını başarı, özerklik, statü veya kendine hakimiyet göstererek nasıl etkileyip değiştirebileceğini ifade eder. Yüksek düzeyde öz-yeterlik içeren anlatılar, başarıyı ve kişinin kendi kaderi üzerindeki gücünü önemser. (McLean & Syed, 2016).

Bu kodlama şemasında, katılımcıların yaşam anlatıları 5 puanlık bir ölçek üzerinde kodlanacaktır; '0' anlatıcının tamamen çaresiz olduğunu ve durumun insafına kaldığını belirtir; ya da hikâye birinci şahıs tarafından anlatılmaz ve tüm eylemler dış güçler tarafından yönlendirilir. Öte yandan, '4' anlatıcının, onu güçsüz bırakan bir öz-yeterlik tehdidi olayını yenmek için mücadele ettiğini belirtir; bu genellikle öz-farkındalık, durumu kontrol altına alma veya daha fazla otorite kazanma yoluyla başarılmıştır.

Bağlılık (Communion)

Bağlılık teması anlatıcının arkadaşlık, sevgi, iletişim veya büyük bir gruba bağlılık yoluyla ne dereceye kadar kişiler arası bağlantı sergilediklerini veya hissettiklerini gösteren bir temadır. Hikâye, aidiyet, bağlantı ve önemseme üzerine güçlü bir vurgu yapar (McAdams & McLean, 2013). Bağlılık teması 5 puanlık bir ölçek üzerinde değerlendirilecektir. '0' puan, hikâyede bağlantı kurma arzusu veya motivasyonu hakkında herhangi bir özel tartışmanın olmadığını gösterir. Öte yandan, kişiler arası bağlantılar hakkında çok fazla konuşma olduğunda ve kişi neden insanlarla yakın temas halinde olmak istediğini açıkladığında, '4' puan alır.

Kurtuluş (Redemption) ve Bulaşma (Contamination)

Yaşam anlatılarında kurtuluş, istenmeyen/olumsuz bir durumdan istenen/olumlu bir sona belirgin bir geçişin varlığını gösterir. Ayrıca, anlatımın başlangıcı ve sonu birbiriyle bağlantılı olmalı ve olumlu sonucun nihai etkisi, istenmeyen ana etkiyi tersine çevirmelidir.

Bulaşma ise bunun tersidir. Anlatı, istenen ve olumlu bir şekilde başlayıp istenmeyen bir sonuçla bitmelidir. Yine, anlatımın başlangıcı ve sonu birbiriyle bağlantılı olmalı ve olumsuz sonucun nihai etkisi, başlangıçta anlatılan istenen ana etkiyi tersine çevirmelidir. Yaşam anlatılarında bu temalar 0 (yok) veya 1 (var) olarak kodlanır.

Anlatı Bütünlüğü (Narrative Coherence) Açısından Kodlama Sistemi:

Anlatıların yapısal ve organizasyon derecesi Bearger ve McAdams'ın (1999) anlatı tutarlılık kodlama sistemi kullanılarak değerlendirilecektir. Tutarlılığın operasyonelleştirilmesi dört boyuta dayanmaktadır:

Yönlendirme (Orientation) boyutu: Anlatıcının karakterleri ve eylemleri bir bağlam veya ortamda konumlandırabilme derecesidir.

Yapı (Structure) boyutu: Anlatıcının açık bir amaç doğrultusunda anlatıları kronolojik bir eylem akışına ne ölçüde sokabildiği derecesidir.

Duygu (Affect) boyutu: Anlatıcının duygularını ne kadar anlaşılır ve şeffaf şekilde anlattığının derecesidir.

Bütünleşme (Integration) boyutu: Anlatıcının anlatılan olayları hayattaki daha genel bir temaya ve anlama ne ölçüde ilişkilendirebildiğinin derecesidir.

Katılımcıların yaşam anlatılarının anlatı tutarlılığının bu dört boyutunun her birini 5'li ölçekler (0 tutarlılık yok, 4 çok tutarlı) üzerinden kodlaması yapılacaktır.

Çalışmanın araştırma yönteminde uzamış yas semptomu gösteren katılımcılar ile göstermeyen katılımcıların kodlamaları her bir kodlama sisteminden alınan puanın T-Test analizi kullanılarak karşılaştırılması şeklinde gerçekleştirilecektir. Ayrıca, kodlayıcıların anlaşma doğasını gösteren güvenilirlik katsayıları, Syed & Nelson (2015) tarafından önerildiği gibi hem yüzde uyum (PA) hem de Kappa değeri (k) kullanılarak hesaplanacaktır.

Kullanılan Ölçekler:

PG-13 Revised

PG-13-R, DSM-5-TR kriterlerine uygun olarak geliştirilmiş, uzamış yas semptomlarını ölçmeye yönelik bir araç olan PG-13'ün revize edilmiş versiyonudur (Prigerson ve ark., 2021). PG-13-R, toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden üçü (1, 2 ve 13), bireyin önemli bir kayıp yaşayıp yaşamadığını, kaybın üzerinden geçen süreyi ve işlevsellikte bir bozulma olup olmadığını belirlemek için kullanılır. Kalan on madde (3-12) ise DSM-5-TR'de tanımlanan belirgin UYB (Uzamış Yas Bozukluğu) kriterlerine odaklanmaktadır. Bu kriterler arasında özlem, zihinsel meşguliyet, kimlikte bozulma, inanmama, kaçınma, yoğun duygusal acı, yeniden bütünleşmede zorluk, duygusal hissizlik, yaşamın anlamsız olduğu hissi ve yoğun yalnızlık yer almaktadır. Bu on madde, "1" (hiç) ile "5" (aşırı derecede) arasında değişen 5 dereceli Likert tipi bir ölçekle değerlendirilir. Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve yüksek iç tutarlılık sergilemektedir (Cronbach alfa = 0.83, 0.90 ve 0.93; sırasıyla Yale, Utrecht ve Oxford çalışmalarında).

Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kontrol Listesi (PCL-5)

DSM-5 için Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kontrol Listesi (PCL-5; Weathers ve ark., 2013), katılımcıların TSSB semptomlarını değerlendirmek için kullanılmış olup, DSM-5 kriterleriyle uyumludur. Ölçek, DSM-IV kriterlerine dayanan orijinal PCL'den (PCL; Weathers, 2008; Weathers, Litz, Herman, Huska ve Keane, 1993) revize edilmiştir. PCL-5, 20 maddeden oluşan bir öz-bildirim ölçeğidir. Katılımcılar, son bir ay içinde her bir semptomdan ne kadar rahatsız olduklarına bağlı olarak maddeleri "0" (hiç), "4" (aşırı derecede) arasında değişen 5 dereceli Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirmiştir. Ölçeğin toplam puanı 0 ile 80 arasında değişmekte olup, daha yüksek puanlar daha şiddetli TSSB semptomlarını göstermektedir. PCL-5, yüksek iç tutarlılık ($\alpha = .94$) ve test-tekrar test güvenilirliği ($r = .82$) sergilemiştir (Blevins ve ark., 2015). Boysan ve ark. (2017) tarafından yapılan Türkçe uyarlama çalışması, ölçeğin dört faktörlü yapısını (biliş ve duygudaki olumsuz değişimler, kaçınma, aşırı uyarılma, yeniden yaşantılama) doğrulamış ve hem toplum hem de klinik örneklem için yüksek bileşik güvenilirlik göstermiştir (sırasıyla $\alpha = .94$ ve $.97$).

Hasta Sağlığı Anketi-9 (PHQ-9)

Hasta Sağlığı Anketi-9 (PHQ-9) (Kroenke ve ark., 2001), katılımcıların depresyon şiddetini ölçmek için kullanılmıştır. Hasta Sağlığı Anketi (PHQ), yaygın bazı bozuklukları teşhis etmek amacıyla geliştirilmiş bir öz-bildirim ölçüm aracıdır ve PHQ-9, bu anketin depresyon modülüdür. Ölçek, katılımcıların son iki hafta boyunca depresif semptomları ne sıklıkta yaşadığını değerlendiren 9 maddeden oluşmaktadır. Maddeler, "0" (hiç) ile "3" (neredeyse her gün) arasında değişen bir derecelendirme ile puanlanmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 0 ile 27 arasında değişmektedir. Depresyon şiddet düzeyleri şu şekilde kategorize edilmiştir: 0-4 minimal, 5-9 hafif, 10-14 orta, 15-19 orta-şiddetli, 20-27 şiddetli depresyon. Anket, PHQ Birinci Basamak Sağlık Çalışması'nda ($\alpha = .89$) ve PHQ Kadın Hastalıkları ve Doğum Çalışması'nda ($\alpha = .86$) yüksek iç tutarlılık sergilemiştir. Test-tekrar test güvenilirliği de yüksektir ($r = .84$). Ölçeğin Türkçe uyarlaması Sari ve ark. (2016) tarafından

gerçekleştirilmiş olup, uyarlanan versiyonun Cronbach alfa değeri .84 olarak bulunmuştur. Ayrıca, her bir madde için alfa katsayıları .81 ile .83 arasında değişmektedir.

Gönüllü Katılım Formu

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma, TED Üniversitesi, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Doğa Gizem Yiğit tarafından Doç. Dr. Emrah KESER danışmanlığında yürütülmektedir. Araştırmanın amacı kayıp deneyimi sonrası bireylerin hayat hikayeleri ve kayıp deneyimleri anlatımlarını incelemektir. Çalışma kapsamında, öncelikle bir dizi anket seti doldurmanız beklenmektedir, bu anket setini doldurmuş olan katılımcıların ise rastgele seçilecek bir kısmı araştırmanın ikinci aşamasına davet edilecektir. İkinci aşamada ise hayatınıza ve kayıp deneyimimize yönelik bir dizi soruların yer alacağı bir görüşme yürütülecektir. Aşağıdaki kriterleri karşılıyorsanız sizi çalışmamıza katılmaya davet ediyoruz:

- 18-65 yaş aralığında olmak.
- Son 5 yıl içerisinde birinci dereceden aile üyesini (anne, baba, kardeş, eş, çocuk) ölüm sebebiyle kaybetmiş olmak.
- Kaybın üzerinden en az 6 ay geçmiş olması

Söz konusu araştırmanın etik ilkelere uygunluğu, TED Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. 15 dakika sürecek olan bu çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Bu çalışmada size, ölüme bağlı olarak kaybettiğiniz birinci dereceden yakınınızla ilgili sorular sorulacaktır. Soruların herhangi bir doğru veya yanlış yanıtı yoktur. Bu yüzden soruları içtenlikle cevaplamanız önemlidir. Bu soruları cevaplarken zaman zaman üzüntü, keder gibi olumsuz duygular yaşayabilirsiniz. Çalışmanın herhangi bir noktasında devam edemeyecek düzeyde bir rahatsızlık hissederseniz çalışmayı yarıda bırakabilirsiniz. Ayrıca olası bir rahatsızlık durumunda araştırmacılar ile iletişime geçip ücretsiz destek talep edebilirsiniz. Çalışmayı yarıda bıraktığınız durumda, vermiş olduğunuz bilgiler silinecek ve çalışmada kullanılmayacaktır. Verdiğiniz bilgiler tüm katılımcılardan toplanan bilgiler ile toplu olarak değerlendirilecek ve yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Elde edilen veriler araştırmacıların kişisel bilgisayarlarında şifreli bir program vasıtasıyla korunacaktır. Verdiğiniz yanıtların üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşılması söz konusu değildir.

Araştırmanın bir diğer aşamasına davet için e-posta almış olan katılımcılarımız ile yaklaşık 50-60 dakika sürecek bir görüşme gerçekleştirilecektir. Görüşmeler, katılımcıların tercihinine göre çevrimiçi veya yüz yüze olarak gerçekleştirilebilmektedir. Bu görüşme kapsamında hayatınıza ve kayıp deneyimimize yönelik sorular yönlendirilecektir ve sorulara vermiş olduğunuz yanıtlar detaylı inceleme yapabilmek adına kimliğiniz gizlenerek, ses kaydına alınacaktır.

Cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından tüm katılımcılardan toplanan bilgilerle birlikte toplu olarak değerlendirilecektir. Doldurduğunuz anketlerin bu çalışma dışında başka bir yerde kullanılması veya araştırmacı dışında bir başka kişi tarafından incelenmesi söz konusu değildir. Araştırma sonuçlarından sağlıklı ve anlamlı bilgiler edinilebilmesi için soruların samimi bir şekilde doldurulması ve boş bırakılmaması oldukça önemlidir.

Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederim. Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ve yanıtlanmasını istediğiniz sorularınız için araştırmayı yürüten Doğa Gizem Yiğit

(E-posta: dgizem.yigit@tedu.edu.tr) ve Doç. Dr. Emrah Keser (E-posta: emrah.keser@tedu.edu.tr) ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda bırakabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Çalışmanın anket kısmına katılmayı kabul ediyorum.

İsim Soyisim:

İmza:

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda bırakabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Çalışmanın görüşme kısmına katılmayı kabul ediyorum.

İsim Soyisim:

İmza:

TED ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
ETİK KURUL KARARLARI
Sayı: 2024-38 Tarih: 23/10/2024

Toplantı Sayısı: 2024-38
Toplantı Tarihi ve Saati: 23 Ekim 2024 Saat: 13.00
Toplantı Yeri: Zoom üzerinden yapılmıştır.

Katılanlar: Dr. Öğr. Üyesi Kıymet Duygu ERDAŞ – Başkan
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Onay Çoker - Raportör
Dr. Öğr. Üyesi Elçin Emre AKDOĞAN – Üye
Dr. Öğr. Üyesi Şule Akdoğan- Üye
Doç. Dr. Çağla Öneren ŞENDİL - Üye
Doç. Dr. Beril Türkoğlu DEMİREL - Üye

Raportör: Dr. Öğr. Üyesi Duygu Onay Çoker

GÖRÜŞME MADDELERİ :

G.01 : TED Üniversitesi, Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Emrah Keser' in danışmanlığında, Doğa Gizem Yiğit tarafından yürütülecek olan “Kayıp Deneyimi Sonrası Uzamış Yas Bozukluğu Tanısı Alan ve Almayan Bireylerin Hayat Anlatılarının İncelenmesi /Examining the Life Narratives of Individuals Diagnosed with Prolonged Grief Disorder and Those Not Diagnosed Following a Loss Experience” başlıklı çalışmanın araştırma etiğine uygunluğu görüşüldü.

Karar 2024-38/01 : TED Üniversitesi, Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Emrah Keser' in danışmanlığında, Doğa Gizem Yiğit tarafından yürütülecek olan “Kayıp Deneyimi Sonrası Uzamış Yas Bozukluğu Tanısı Alan ve Almayan Bireylerin Hayat Anlatılarının İncelenmesi /Examining the Life Narratives of Individuals Diagnosed with Prolonged Grief Disorder and Those Not Diagnosed Following a Loss Experience” başlıklı çalışmasına,

ONAY KARARI VERİLDİ.

Toplantı saat 13.30 sona erdi.

TED ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU
ETİK KURUL KARARLARI
Sayı: 2024-38 Tarih: 23/10/2024

e-imzalıdır
Dr. Öğr. Üyesi Kıymet Duygu ERDAŞ
Başkan

e-imzalıdır
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Onay Çöker
Üye

e-imzalıdır
Doç. Dr. Çağla Öneren ŞENDİL
Üye

e-imzalıdır
Dr. Öğr. Üyesi Şule Akdoğan
Üye

e-imzalıdır
Dr. Öğr. Üyesi Elçin Emre AKDOĞAN
Üye

e-imzalıdır
Doç. Dr. Beril Türkoğlu DEMİREL
Üye

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Lütfen aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1. Yaşınız (sayıyla yazınız): .....

2. Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( ) Diğer ( )

3. En son mezun olduğunuz okul:

İlkokul ( )

Ortaokul ( )

Lise ( )

Yüksekokul ( )

Üniversite ( )

Lisansüstü eğitim ( )

4. Okuyorsanız, bölümünüz: .....

5. Çalışma Durumunuz:

Çalışıyorum ( ) Çalışmıyorum ( )

Çalışıyorsanız mesleğiniz: .....

6. Size göre aileniz ekonomik bakımdan hangi gruba girer?

Alt ( )

Orta ( )

Üst ( )

7. Medeni durumunuz:

Evli değil ve ilişkisi yok ( )

Evli değil ve ilişkisi var ( )

Evli ( )

8. Her birimiz yaşamımızın herhangi bir döneminde sevdiğimiz bir aile bireyini ölüme bağlı olarak kaybedebiliriz. Sizin de şimdiye kadar kaybettiğiniz kişi ya da kişiler olduysa aşağıdaki listeden işaretleyiniz.

Anne ( )

Baba ( )

Çocuk ( )

Eş ( )

Küçük kardeş ( )

Ağabey ( )

Abla ( )

Yukarıda bahsedilen aile bireylerinden hiçbirini kaybetmedim ( )

9. Eğer yukarıdaki soruda yalnızca bir kişiyi işaretlediyseniz aşağıdaki listede de aynı kişiyi işaretleyiniz. Eğer yukarıdaki soruda birden fazla kişiyi işaretlediyseniz, aşağıdaki listede KAYBI SİZİ EN FAZLA ETKİLEYEN kişiyi işaretleyiniz

Anne ( )

Baba ( )

Çocuk ( )

Eş ( )

Küçük kardeş ( )

Ağabey ( )

Abla ( )

Yukarıda bahsedilen aile bireylerinden hiçbirini kaybetmedim ( )

10. Kaybettiğiniz kişinin öldüğü tarihten bugüne kadar kaç ay geçti? (sayıyla yazınız)

_____

11. Kaybettiğiniz kişinin ölüm sebebi

Trafik kazası ( )

İş Kazası ( )

Kanser ( )

Beyin kanaması ( )

Kalp Krizi ( )

Kanser, Beyin Kanaması ve Kalp Krizi dışında başka kronik hastalıklar ( )

İntihar ( )

Cinayet ( )

Doğal Afet (Deprem, sel vb.) ( )

Terör Saldırısı ( )

Covid ( )

Organ Yetmezliği ( )

Diğer ( )

12. Sizin için onun ölümü ne kadar ani ve beklenmedik oldu?

Tamamen ani ve beklenmedik oldu ( )

Kısmen ani ve beklenmedik oldu ( )

Bekliyordum ( )

13. Kaybınızdan ÖNCE bir profesyonelden psikiyatrik veya psikolojik bir destek alıyor muydunuz?

Evet ( )

Hayır ( )

Evet ise yardım türünü belirtiniz (ilaç, psikolojik destek, diğer): _____

14. Kaybınızdan SONRA bir profesyonelden psikiyatrik veya psikolojik bir destek aldınız mı?

Evet ( )

Hayır ( )

Evet ise yardım türünü belirtiniz (ilaç, psikolojik destek, diğer): _____

15. Őu anda herhangi bir psikiyatrik ya da psikolojik tanınız var mı?

Evet ( )

Hayır ( )

Evet ise lütfen tanıyı belirtiniz: _____

UZAMIŞ YAS ÖLÇEĞİ (PG-13 Revised)

Aşağıdaki anket, sizin için önemli olan bir kişiyi kaybettikten sonraki yaşamınızla ilgili soruları içermektedir.

Lütfen soruları daha önce belirttiğiniz, **sizi en çok etkilediğini düşündüğünüz yakınınızın kaybına göre** okuyunuz ve aşağıdaki her bir madde için size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

	Hiç	Çok Az	Biraz	Çok	Oldukça Çok
1) Ölen kişi için özlem duyuyor ya da hasret çekiyor musunuz?					
2) Zihniniz ölen yakınınızla çok fazla meşgul olduğu için normalde yaptığınız şeyleri yapmakta zorlanıyor musunuz?					
3)Hayatınızdaki rolünüzle ilgili kafa karışıklığı ya da artık kim olduğunuzu bilememek gibi bir his yaşıyor musunuz? (Bir parçanızın ölmesi gibi)					
4) Ölen yakınınızın gerçekten göçüp gittiğine inanmakta zorluk çekiyor musunuz?					
5) Onu hatırlatan şeylerden kaçınmaya çalışıyor musunuz?					
6) Bu ölümle ilgili olarak duygusal ızdırap hissediyor musunuz? (Örneğin: Üzüntü, öfke, acı)					
7) Hayata yeniden uyum sağlamakta güçlük çekiyor musunuz? (Örneğin gelecek planları yapmakta, bir şeylerle ilgilenmekte veya arkadaşlarla yakın ilişkiler kurmakta güçlük çekmek gibi)					
8) Duygusal olarak donuklaşmış veya diğer insanlardan kopmuş gibi hissediyor musunuz?					
9) Onun olmadığı bir hayatın anlamsız olduğunu hissediyor musunuz?					
10) Onun yokluğunda yalnız veya tek başına hissediyor musunuz?					
Yukarıdaki sıralanan yaşantılar sosyal hayatınızda, mesleki hayatınızda ya da sizin için önemli olan diğer alanlarda işlevselliğinizde herhangi bir bozulmaya yol açtı mı?	EYET	HAYIR			

Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kontrol Listesi (PCL-5)

Aşağıda, insanların bir yakınlarının ölümü karşısında yaşayabildikleri problemlerin listesi verilmiştir. Yaşadığınız kaybın size **SON BİR AY İÇİNDE** ne kadar sıkıntı verdiğini aşağıdaki cümleleri puanlayarak belirtiniz.

SON BİR AY içinde aşağıda yer alan durumlar sizi ne ölçüde bunaltı?

	Hiç	Çok Az	Orta Derecede	Oldukça Fazla	Aşırı
1. Onun ölümünün tekrarlayan, rahatsız eden ve istenmeyen anıları sizi ne kadar bunalıttı?					
2. Onun ölümüne ilişkin tekrarlayan, rahatsız eden rüyalar sizi ne kadar bunalıttı?					
3. Aniden onun ölümünü sanki gerçekten bir daha yaşamıyormuş gibi hissetmek ya da davranmak (sanki gerçekten olayın yaşandığı ana geri dönmüş, yeniden yaşamıyormuş gibi) sizi ne kadar bunalıttı?					
4. Bir şeyler size onun ölümünü anımsattığı zaman yaşadığınız üzüntü hissi sizi ne kadar bunalıttı?					
5. Bir şeyler size onun ölümünü anımsattığı zaman güçlü fiziksel tepkiler vermek (Örneğin: Kalp çarpıntısı, nefes almada güçlük, terleme gibi) sizi ne kadar bunalıttı?					
6. Onun ölümüyle ilişkili anılardan, düşüncelerden ve duygulardan kaçınmaya çalışmak sizi ne kadar bunalıttı?					
7. Onun ölümünü anımsatan etraftaki hatırlatıcı şeylerden (Örneğin: İnsanlardan, yerlerden, komşılardan, etkinliklerden, nesnelere veya durumlardan) kaçınmaya çalışmak sizi ne kadar bunalıttı?					
8. Onun ölümüne ilişkin önemli kısımları hatırlamada yaşanan güçlükler sizi ne kadar bunalıttı?					
9. Kendiniz, diğer insanlar veya dünya hakkında güçlü olumsuz düşüncelere sahip olmak (Örneğin: Kötü biriyim, bende ciddi şekilde yanlış olan bir şeyler var, kimseye güvenilmez, dünya tüpüyle tehlikeli bir yerdir gibi düşünceler) sizi ne kadar bunalıttı?					
10. Onun ölümü veya bu olayın sonrasında ortaya çıkan durumlar için kendinizi veya bir başkasını suçlamak sizi ne kadar bunalıttı?					
11. Korku, dehşete kapılma, öfke, suçluluk veya utanç gibi güçlü olumsuz duygular sizi ne kadar bunalıttı?					
12. Daha önce yapmaktan keyif aldığınız etkinliklere olan ilginizi kaybetmek sizi ne kadar bunalıttı?					
13. Başka insanlardan uzak veya kopmuş hissetmek sizi ne kadar bunalıttı?					
14. Olumlu duyguları yaşayamamak (Örneğin, mutluluğu hissedememek veya size yakın insanlara sevgi dolu hisler duyamamak) sizi ne kadar bunalıttı?					
15. Asabi davranışlar, öfke patlamaları veya öfkeli hareketler sizi ne kadar bunalıttı?					
16. Çok fazla risk almak veya size zarar verebilecek şeyler yapmak sizi ne kadar bunalıttı?					
17. Aşırı tetikte olmak veya temkinli davranmak veya hazırda beklemek sizi ne kadar bunalıttı?					
18. Yerinden sıçramak veya kolayca irkilmek sizi ne kadar bunalıttı?					
19. Dikkati toplamada güçlükler sizi ne kadar bunalıttı?					
20. Uykuya dalma veya uykuyu devam ettirme güçlükleri sizi ne kadar bunalıttı?					

Hasta Sağlığı Anketi-9 (PHQ-9)

Son 2 hafta boyunca aşağıdaki problemleri ne sıklıkla yaşadınız?

	Hiç	Birkaç Gün	Günlerin Çoğunda	Neredeyse Her Gün
1. Bir şeyler yapmaya karşı çok az istek duymak veya bir şeyler yapmaktan çok az haz duymak				
2. Çökkün mutsuz veya umutsuz hissetmek.				
3. Uykuya dalmakta veya uykuyu sürdürmekte zorluklar veya çok fazla uyuma				
4. Yorgun hissetmek veya çok az enerjiye sahip olmak				
5. İştahsızlık veya aşırı yeme				
6. Kendine kızma, kendini başarısız görme veya birilerini hayal kırıklığına uğrattığını düşünme				
7. Bir şeylere odaklanmakta güçlük (Örneğin: Bir şey okurken ya da TV izlerken dikkatini verememek)				
8. Diğer insanların fark edeceği düzeyde yavaş hareket etmek ya da yavaş konuşmak, ya da tam tersi her zamankinden çok daha fazla hareket edecek kadar huzursuz olmak				
9. "Ölsem daha iyi" gibi düşünceler veya kendine zarar vermekle ilgili düşünceler				
Yukarıda sıralanan 9 problemden herhangi bir tanesini veya birkaç tanesini yaşadysanız, bunlar sizin çalışma hayatınızı, evdeki sorumluluklarınızı yerine getirmenizi veya diğer insanlarla ilişkilerinizi ne kadar zorlaştırdı?	Hiç Zorlaştırmadı	Biraz Zorlaştırdı	Çok Zorlaştırdı	Aşırı Derecede Zorlaştırdı

Hayat Hikayesi Görüşmesi

Giriş

Yapacağımız bu görüşmede size geçmişiniz ve geleceğinizle alakalı bazı sorular soracağım. Bu soruları sormamdaki amaç, kayıp yaşayan insanların hayat hikayelerini incelemek istememdir. Bu soruların herhangi bir doğru veya yanlış yanıtı yoktur. Görüşme yaklaşık 1 saat sürebilir.

Görüşme sırasında, analiz yapabilmek amacıyla ses kaydı alınacaktır. Bu ses kaydı, gizliliğinizin korunması için benim dışımda hiç kimseyle paylaşılmayacak ve sadece bilimsel analiz amacıyla kullanılacaktır. Ayrıca, yaptığımız görüşme sırasında paylaştığınız bilgiler bilimsel kaynaklarda kullanılırken hiçbir kişisel bilgi içermeyecek ve sizi tanımlamayan bir rumuz(takma isim) ile ifade edilecektir.

Dilerseniz başlayalım.

Yapacağımız bu görüşmede size geçmişiniz ve geleceğinizle alakalı bazı sorular soracağım. Bu soruları sormamdaki amaç kayıp yaşayan insanların hayat hikayelerini incelemek istememdir. Bu soruların herhangi bir doğru veya yanlış yanıtı yoktur. Görüşme yaklaşık 1 saat sürebilir. Dilerseniz başlayalım.

A. Yaşam Kısımları

Şimdi tüm hayat hikayenizin bir kitaba dönüştürüldüğünü düşünün. Bu kitabın da çeşitli bölümleri olsun. İstedığınız kadar bölümü olabilir fakat 2-7 bölüm arasında olmasını öneririm. Sizce bu bölümlerin başlıkları neler olurdu?

Şimdi başlıklar verdiğiniz bu bölümleri kısa kısa, bir iki cümleyle anlatmanızı istiyorum. Birinci başlık olan ...'dan başlayalım.

A. Hayat Hikayesindeki Anahtar Sahneler

Şimdi hayat hikayenizdeki anahtar sahnelere odaklanacağız. Anahtar sahne dememin sebebi bu sahnelerin unutulmayacak kadar canlı ve önemli olmasıdır. Sizinle 6 tane anahtar sahneyi ele alacağız. Bu sahnelerin ne olduğunu ne zaman ve nerede olduğunu, bu sahnelere kimlerin tanık olduğunu, bu sahneyi yaşarken neler düşünüp hissettiğinizi ayrıntılı bir biçimde tarif etmenizi istiyorum. Ayrıca her sahnenin sonunda bunun sizin hakkınızda ne söylediğini de bir iki cümleyle eklemenizi istiyorum. Dilerseniz başlayalım:

1. En çarpıcı olumlu sahne

Şimdi hayatınızı gözden geçirdiğinizde, hayatınızdan bir sahne, bir bölüm veya bir an tanımlamanızı istiyorum, bu öyle bir sahne, bölüm veya an olsun ki hayat hikayeniz boyunca en pozitif ve mutlu deneyiminizi yansıtsın.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu

- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden çok pozitif ve mutlu?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

2. En çarpıcı olumsuz sahne

Şimdi ise olumlu olayın tam tersini düşünelim. Hayat hikayenize dönüp baktığınızda öne çıkan en olumsuz olayı düşünmenizi istiyorum. Bu olayı düşünmek rahatsız edici gelebilse de verebildiğiniz kadar detay vermenizi rica ediyorum.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden çok üzücü ve olumsuz?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

3. Dönüm noktası

Hayatımızda birçok şeyi baştan aşağı değiştiren bazı olaylar vardır. Bir şey olur ve artık hiçbir şey eskisi gibi değildir. Köklü değişimlere yol açar. Bu gibi olaylara dönüm noktası diyelim. Sizin hayatınızda böyle bir dönüm noktası var mı?

EVET

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden bir dönüm noktası?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

HAYIR

Eğer hayatınızda belirgin bir dönüm noktası olduğunu açıkça belirleyemiyorsanız, lütfen hayatınızda önemli bir değişim yaşadığınız bir olayı anlatın.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden önemli?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

4. Olumlu çocukluk anısı

Dördüncü sahne erken dönem anılarından oluşmakta. Çocukluğunuzu veya ergenliğinizi düşündüğünüzde, hayat hikayenize ekleyeceğiniz en olumlu olayı anlatmanızı istiyorum. Bu olay özellikle çocukluğunuzda veya ergenliğinizde en mutlu olduğunuz anınızı içerebilir.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden çok pozitif ve mutlu?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

5. Olumsuz çocukluk anısı

Beşinci sahne çocukluğunuzdaki veya ergenliğinizdeki negatif olarak öne çıkan bir sahneyi içermekte. Bu çocukluğunuzdaki çok olumsuz, mutsuz bir anı olabilir. Belki üzüntü, korku veya başka birçok olumsuz duygusal deneyim içerebilir. Lütfen bu anıyı da diğer kısımlarda olduğu gibi detaylarıyla aktarınız.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz
- Bu olay sizin için neden olumsuz?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

6. Canlı yetişkinlik anısı

Bu kısımda, yetişkinlik yaşamınıza baktığınızda, daha önce anlattığınız dönüm noktası, olumlu ve olumsuz öne çıkan kısımlardan farklı olarak zihninizde yer eden, sizin için anlamlı bir sahneyi anlatmanızı rica ediyorum. Bu sizin için özellikle akılda kalıcı, canlı kalan ve önemli bir anahtar sahne olabilir. Bu sahneyi de daha önceki sahneler gibi detaylarıyla tarif etmenizi rica edeceğim.

- Ne oldu
- Ne zaman oldu
- Nerede gerçekleşti
- Kimler vardı
- O sırada neler düşünüyordunuz
- O sırada neler hissediyordunuz

- Bu olay sizin için neden çok anlamlı?
- Olay sizin hakkınızda ne söylüyor?

C. Gelecek Senaryosu

Hayat hikayenizde ana kısımları ve geçmişinizdeki olayları tanımladınız. Hayat hikayeniz ayrıca geleceğinizi nasıl hayal ettiğinizi de içermektedir.

Geleceğe dair planlarınızdan söz eder misiniz?

Gelecekte hayatınızda neler olacak? İlişkileriniz, işiniz, yaşadığınız yer ...

Gelecekte olmasını hayal ettiğiniz neler var?

Umutlarınız ve hayallerinizden bahseder misiniz?

D. Zorluklar

Kayıp

Hayat hikayenizi geçmişte yaşadıklarınızla ve gelecek hakkındaki planlarınızla aydınlatmış olduk. Hayat hikayenizin bu kısmında ise kaybınıza dair bazı sorular soracağım. Bu sorular size zaman zaman üzüntü, keder hissettirebilir. Dilediğiniz noktada durabilir, ara verebiliriz.

Ölüm nasıl oldu anlatır mısınız?

İlk haftaları ve ilk ayları tarif eder misiniz? Neler düşündünüz neler hissettiniz?

Sizi rahatsız eden duygularınız ve düşüncelerinizle nasıl mücadele ettiniz?

Yas tutma sürecinizi tarif eder misiniz?

F. Yaşam Teması

Artık sona geldik. Tüm hayat hikayenize, tüm bölümlerine, sahnelerine ve zorluklarına geri dönüp, geçmişe ve geleceğe doğru uzandığınızda, hikaye boyunca devam eden merkezi bir tema, mesaj veya fikir fark ediyor musunuz? Hayat hikayenize bir ana tema belirleyecek olsanız bu ana tema ne olurdu? Lütfen açıklayın.

G. Diğer

Hayat hikayenizi anlayabilmem için ekstra bilmem gerektiğini düşündüğünüz bir şey var mı?